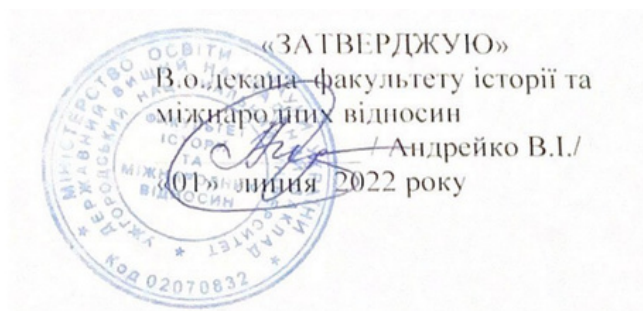

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для з
добувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент

Розробники:

Славик Ю.В. - доцент, кандидат історичних наук,
доцент кафедри археології, етнології та культурології

Росул Т. І. – доцент, кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри археології, етнології та культурології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри археології,
етнології та культурології
протокол № 11 від «27» травня 2022 року

Завідувач кафедри Надія КЕРЕЦМАН

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних
відносин
протокол № 9 від «01» липня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

© Славик Ю.В., Росул Т.І., 2022 р

© ДВНЗ «УжНУ», 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЕСТ Б - 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90	1	-
Кількість модулів - 2	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання - 2	1	-
	Лекції	
Аудиторних - 2	24	12
Самостійної роботи студента - 3	Практичні, семінарські	
	20	-
Вид підсумкового контролю - залік	Лабораторні	
	-	-
Форма підсумкового контролю - усна	Самостійна робота	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Історія та культура України» є формування у студентів розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, а також почуття патріотизму, історичної свідомості, навичок наукового прогнозування майбутнього. Завдання курсу: формування історичного мислення, наукового світогляду; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	P - 1
Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	P - 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія та культура України»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати закономірності та особливості історичного й культурного розвитку України в контексті розвитку людської цивілізації;	P - 1
Знати основні етапи розвитку історії України; їх суттєві характеристики;	P - 1
Уміти орієнтуватись в історичних джерелах і новітній науковій літературі;	P - 15
Уміти розрізняти факти й інтерпретації у працях теоретиків історії та культури України;	P - 15
Уміти синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну й моральну культуру.	P - 15

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи навчання: лекції, практичні (семінарські) заняття, дискусія, консультації, самостійна робота.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми та методи контролю: 1) форми поточного контролю: усне опитування; участь у дискусії; розгляд проблемних ситуацій; виступ на семінарських заняттях; підготовка тематичної доповіді, есе чи презентації; підготовка і презентація творчого індивідуального завдання тощо; 2) форма

модульного контролю: письмова контрольна робота; письмове тестування з теми (модулю); 3) форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	46	100
9	9	9	9	9	9		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	46	100
9	9	9	9	9	9		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	кількість	Максимальна к-ть балів (сумарна)	кількість	Максимальна к-ть балів (сумарна)
Практичні (семінарські заняття)	5	40	5	40
Реферат, презентація	1	14	1	14
Модульна контрольна робота	1	46	1	46
Разом		100		100

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді термінологічного словника, заповнення порівняльних таблиць, реферату та його презентації.

Особливості використання засобів діагностики та контролю за умов дистанційного навчання

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням корпоративної мережі Google Meet названі засоби, методи і форми визначаються за домовленістю зі студентським колективом і, в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відео-конференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі заліку здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів

виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає тестові завдання та письмові відповіді на питання. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал. Відповіді другого рівня складності оцінюються по 5 балів.

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 60% від можливої кількості балів за поточну роботу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за шкалою ЕСТ8	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою (залік)	Критерії знань
A	90 - 100	зараховано	Студент демонструє глибоке і всебічне знання предмета, рекомендованої літератури, аргументовано і логічно викладає матеріал, вільно застосовує теоретичні положення при аналізі сучасних подій, процесів і явищ, пов'язує їх із завданнями майбутньої професійної діяльності, використовує засоби наочності, демонструє навички та вміння застосування теоретичних знань в ході практичних занять, представляє усі форми звітності з дисципліни
B	82-89	зараховано	Студент добре знає предмет, рекомендовану літературу, аргументовано викладає матеріал, вміє застосовувати теоретичні знання для аналізу сучасних подій, етичних проблем майбутньої професійної діяльності, демонструє навички та вміння застосування теоретичних знань в ході практичних занять, представляє усі форми звітності з дисципліни. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
C	74-81		Студент аргументовано викладає матеріал, вміє застосовувати теоретичні знання для аналізу

		зараховано	сучасних подій, етичних проблем майбутньої професійної діяльності, демонструє навички та вміння застосування теоретичних знань в ході практичних занять, представив не усі форми звітності з дисципліни. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
Б	64-73	зараховано	Студент основному знає предмет і вміє застосовувати отримані знання для аналізу етичних проблем майбутньої професійної діяльності, продемонстрував навички та вміння застосування теоретичних знань в ході практичних занять, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, представив більшість форм звітності з дисципліни.
Е	60-63	зараховано	Студент фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, помиляється у використанні понятійного апарату, показує недостатні знання літературних джерел.
БХ	35-59	незараховано	Студент дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і рекомендованих джерел.
Б	0-34	незараховано	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ 6.1. Зміст навчальної

дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня і середньовічна і нова історія та культура України

Тема 1. Давня історія України

Предмет і завдання курсу. Історія України як історія окремого народу і його держави та в контексті світової історії. Її періодизація. Труднощі на шляху вивчення вітчизняної історії, їх об'єктивний і суб'єктивний характер. «Темні плями» в історії України і потреба їхнього всебічного висвітлення.

Найдавніші цивілізації на терені України. Формування цивілізованого суспільства. Рабовласницькі держави та грецькі міста-держави в Північному Причорномор'ї та в Криму.

Питання «прабатьківщини» слов'ян. Їх розселення та міграції. Виокремлення східних слов'ян із загальнослов'янського середовища.

Тема 2. Київська Русь - східнослов'янська держава

Передумови виникнення України-Русі. Соціально-економічні, географічні, етнічні та політичні чинники об'єднання східнослов'янських племен. Зростання ролі Києва. Варяги і норманська теорія.

Військові походи Святослава. Запровадження християнства на Русі. Володимир Великий. Піднесення Київської держави за Ярослава Мудрого.

Суспільно-політичне та господарське життя за часів Київської Русі. Культура Київської Русі. Історичне значення Київської Русі.

Причини, суть та наслідки удільної роздробленості України-Русі. Князівські міжусобиці. Зростання ролі і значення удільних князівств. Їхнє господарське, політичне і культурне життя.

Виникнення Галицько-Волинського князівства, його соціально-економічний і політичний розвиток. Данило Галицький. Заснування Львова. Культурні досягнення князівства.

Татаро-монгольське нашествя і його наслідки

Тема 3. Українські землі в литовсько-польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).

Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Польська експансія на українських землях наприкінці XIV - в середині XVI ст. Люблінська унія. Соціально-економічні процеси. Церковне життя. Берестейська унія. Культура України в XIII-XIII ст.

Українська колонізація Подніпров'я й Запоріжжя. Джерела та причини виникнення українського козацтва. Перший гетьман. Посилення ролі козацтва. Наростання соціального протесту після унії 1569 р. Форми соціального протесту. Початок опришківства. Козацько-селянські повстання під проводом Косинського, Наливайка. Народні рухи 20-30 рр. Тарас Федорович (Трясило). Яків Остриця. Придушення повстань. Роль братств у визвольній боротьбі.

Тема 4. Українські землі в другій половині XVII ст. Козацька революція під проводом Б.Хмельницького

Причини і характер, мета, рушійні сили революції. Проблеми періодизації. Б. Хмельницький. Перші перемоги 1648 р. Становлення української козацької держави. Військові дії 1649-1653 рр. М. Кривоніс, Д. Нечай. Зборівська та Білоцерківська угоди. Переяславська рада та договір з Московською державою 1654 р., його оцінка істориками. Березневі статті. Дипломатія Б. Хмельницького. Події 1654-1657 рр. Віленська угода 1656 р. Українські гетьмани Ю. Хмельницький та І. Виговський. Гадяцька угода. Переяславські статті 1659 р. Поділ України на Правобережну і Лівобережну. І. Брюховецький. П. Тетеря. Україна у політичних планах Росії, Польщі, Туреччини. Руїна. Андрусівське перемир'я. Гетьманування П. Дорошенка. Бучацька угода. Чигиринські походи (1677-1678 рр.). Поступове обмеження автономії України з боку Росії. Гетьмани

Д. Многогрішний та І. Самойлович. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Соціально-економічні, політичні, демографічні наслідки революції.

Тема 5. Українські землі наприкінці XVII - XVIII ст.

Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини та Слобідської України у складі Московської держави. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна, участь в ній українського народу. Полтавська битва та її наслідки. П. Орлик, його «Конституція». Реформи Петра І і Україна. Розвиток господарства. Наступ на автономію України. І. Скоропадський. Перша Малоросійська колегія та її діяльність. П. Полуботок - наказний гетьман. Відновлення гетьманства у 1727 р. Д. Апостол. Нова Січ. «Правління гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). К. Розумовський, його реформи. Остаточне скасування гетьманства та полкового устрою. Друга Малоросійська колегія. Остаточна ліквідація автономних прав України. Запорозька Січ в кінці XVII - XVIII ст. І. Сірко. Причини та наслідки ліквідації Запорозької Січі. Приєднання Росією Півдня України та його колонізація в другій половині XVIII ст. Правобережна Україна та західноукраїнські землі у другій половині XVII ст. Опришківський рух. О. Довбуш. Повстання 1702-1704 рр. на Правобережжі. Гайдамацький рух. Коліївщина. Поділи Польщі (1772, 1793, 1795) та приєднання українських земель до Росії та Австрії.

Особливості українського бароко.

Тема 6. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII - XIX ст.)

Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Україна в російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. Бухарестський мирний договір. Україна в російсько-французькій війні 1812 р. Російсько-турецька війна 1828-1829 рр. і Україна. Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в українській економіці. Початок промислового перевороту. Антикріпосницька боротьба в Україні. У. Кармелюк. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні. Масонство. Декабристи. Початок українського національного відродження, історіографія проблеми. Кирило-Мефодіївське товариство. Т. Шевченко. Українська культура в першій половині XIX ст. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Початок національного відродження в Галичині. «Руська трійця». Події революції 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях. Головна Руська Рада. Скасування кріпацтва. Повстанський рух. Л. Кобилиця.

Кримська війна і Україна. Піднесення селянського руху. «Київська козаччина». Особливості економічного розвитку українських земель напередодні селянської реформи 1861 р. в Росії. Скасування кріпацтва. Реформи 60-70-х років XIX ст. Соціально-економічний розвиток у пореформений період. Національна політика російського царизму щодо українців. Циркуляр Валуєва 1863 р. Емський указ 1876 р. Український і польський повстанський рухи. Народництво в Україні.

«Київська комуна». «Чигиринська змова». «Південноросійський робітничий союз» у Києві. Український культурно-національний рух. Українофіли. Діяльність громад. В. Антонович. Пошуки національного ідеалу. М. Драгоманов. Земський ліберальний рух Україні. Виникнення українських політичних товариств. Молоді громади. Перші робітничі і соціал-демократичні організації в Україні. Безроздільне економічне та політичне панування польської шляхти, румунських бояр і угорських баронів на західноукраїнських землях. Зростання національної свідомості. Москвофіли. Народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта» у Львові. Радикалізація українського руху. Утворення партій. Зв'язки прогресивних діячів Галичини і Наддніпрянської України. Українське національне життя на Закарпатті та Буковині. Розвиток української культури в другій половині XIX ст. Роль І. Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис).

Змістовий модуль 2. Новітня історія і культура України

Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель на початку XX ст. (1900-1917 рр)

Розвиток українського національного руху. М. Міхновський. Земсько - ліберальна опозиція царизму. Ліберальна і демократична інтелігенція в українському національному русі. Створення українських національних партій: РУП, "Спілка", УДП, УРП. Діяльність загальноросійських політичних партій в Україні. Масова визвольна боротьба.

Причини і початок революції 1905-1907рр. Масові соціальні виступи. Збройні повстання. Піднесення національного руху. Боротьба у Державній Думі за автономію України та українізацію освіти. Активізація національного руху в західноукраїнських землях.

Мистецькі здобутки України періоду модернізму.

Тема 8. Українська революція. Боротьба за збереження державної незалежності (1917-1921 рр.)

Лютнева демократична революція в Росії. Утворення тимчасового уряду і його місцевих органів. Виникнення Центральної Ради. Формування української державності. I Універсал Центральної Ради - проголошення автономії України. Створення Генерального секретаріату, II Універсал. III Універсал. Проголошення Української Народної республіки.

М. Грушевський - перший президент УНР.

Переворот 29 квітня. Гетьман П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського уряду.

Падіння гетьманського режиму. Створення Директорії, її склад, внутрішня та зовнішня політика. В. Винниченко.

Тема 9. Україна в 20-30-х роках XX ст.

Соціально-економічне становище України на початку 1921 р. Політика "воєнного комунізму". Запровадження нової економічної політики. Відбудова сільського господарства і промисловості. Обмеженість непу. Прискорення формування адміністративно-командної системи. Україна і формування СРСР.

Політика більшовиків у галузі культури. "Курс на українізацію". Зміни в політичному курсі керівництва СРСР 1927 р. Курс на індустріалізацію. Досягнення і провали перших п'ятирічок. Заміна кооперування колективізацією. Сталінська політика "розкуркулювання" селянства. Наслідки колективізації.

Особливості розвитку культури в 30-ті роки. Ліквідація неписьменності дорослих. Стан шкільної освіти, робітфаки. Вища школа. Масові репресії щодо спеціалістів, інтелігенції з боку адміністративно-командної системи.

Згортання українізації. Сталінщина та її провідники в Україні. Масовий терор 30-х років. Становище Західної України в 1920-1940 рр.

Тема 10. Україна напередодні і в роки другої світової війни (1939 -1945 рр.)

Радянсько-німецький пакт про ненапад. Таємний протокол. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України.

Напад фашистської Німеччини на СРСР. Режим воєнного стану. Мобілізаційні заходи. Евакуація на схід. Бойові дії влітку і восени 1941 р. Причини невдач Червоної армії. Оборона Одеси, Києва і Севастополя. Бойові дії навесні 1942р. Німецько-фашистський окупаційний режим. Розчленування України.

Початок розгрому нацистських загарбників в Україні. Битва за Лівобережну Україну і Донбас. Форсування Дніпра, Визволення Києва. Військові дії ОУН-УПА. Завершальні бої.

Тема 11. Україна в період післявоєнної відбудови господарства та десталінізації суспільства

Тяжкі наслідки війни та нацистської окупації для України. Відбудова та розвиток промисловості. Становище в сільському господарстві. Голод 1946-1947 рр. Радянізація західних областей. Колективізація західноукраїнського села. Ліквідація Української греко-католицької церкви. Масові репресії та депортації населення. Боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною.

Деформуючий вплив сталінщини на політичну систему, на суспільно-політичні процеси. "Чистка" національних кадрів. "Жданівщина" в Україні.

М.С. Хрущов і Україна. Перші кроки десталінізації суспільного життя. Входження Кримської області до складу України. Спроби застосування економічних методів господарювання. Заходи в соціальній сфері. Досягнення і суперечливі процеси в області культури.

Політико-ідеологічна криза системи. Жовтневий (1964 р.) Пленум ЦК КПРС як політичний переворот. Негативний вплив рішень пленуму на політичне й економічне становище в УРСР. Згорання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р.

Спроба запровадження господарської реформи 1965-1967 рр. Розвиток екстенсивного шляху. Наростання труднощів та недоліків у народному господарстві. Проблеми соціальної сфери. Русифікація. Правозахисний рух. Посилення національно-визвольного руху в 70-80-х рр., його учасники, репресії щодо них.

Українське суспільство в умовах проголошеного курсу перебудови. Новий етап національно-визвольного демократичного руху. Головні чинники, що зумовили процес перебудови. Створення нових політичних партій і рухів та їх роль в активізації суспільно-політичного життя. Етапи перебудови та її наслідки для України.

Тема 12. Утвердження та розбудова сучасної України

Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт про незалежність України, Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Символіка України. Розпад СРСР. Сучасні проблеми соціально - економічного розвитку України та шляхи їх розв'язання. Прийняття Конституції України.

Стартові умови розгортання державотворчого процесу. Становлення владних структур. Конституційний процес. Формування багатопартійності. Реалізація нового соціально-економічного реформаційного курсу і його наслідки (2000 - 2010 рр.). Формування концепції зовнішньополітичного курсу. Україна і СНД.

Вибори до Верховної Ради України 1994р. Обрання Президентом України Л.Д.Кучми. Конституційний процес і прийняття 28 червня 1996 року Конституції України. Грошова реформа.

«Помаранчева революція». Президентські вибори 2010 р., 2014 р. Революція Гідності. Основні напрямки зовнішньої політики. Визнання Української держави на міжнародній арені. Вступ до Ради Європи. ГУАМ. Курс України на членство в ЄС.

Російська політика щодо України упродовж десятиліття, що минуло від Помаранчевої революції до Євромайдану. Причини неспроможності Росії визнати незалежну Україну та політика Путіна, спрямована на її розчленування й підірив через вторгнення, анексію, інструментарій гібридної війни та тероризму. Анексія Кримського півострова, гібридна війна на Донбасі. Вплив російсько-української війни на зміни в національній ідентичності громадян України

Україна і НАТО. Україна і глобальні проблеми цивілізації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Давня та середньовічна і нова історія і культура України						
Тема 1. Давня історія України	5	2				3
Тема 2. Київська Русь - східнослов'янська держава.	8	2	2			4
Тема 3. Українські землі в литовсько-польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).	5	2				3
Тема 4. Українські землі в другій половині XVII ст. Козацька революція під проводом Б .Хмельницького	8	2	2			4
Тема 5. Українські землі наприкінці XVII - XVIII ст.	8	2	2			4
Тема 6. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII - XIX ст.).	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	52	12	10			22
Модуль 2. Новітня історія і культура України						
Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель на початку XX ст. (1900-1917 рр).	6	2				4
Тема 8. Українська революція. Боротьба за збереження державної незалежності (1917-1921 рр.)	8	2	2			4
Тема 9. Україна в 20-30-х роках XX ст.	8	2	2			4
Тема 10. Україна напередодні і в роки другої світової війни (1939 -1945 рр.)	6	2				4
Тема 11. Україна в період післявоєнної відбудови господарства та десталінізації суспільства	8	2	2			4
Тема 12. Утвердження та розбудова сучасної України	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	68	12	10			24
Разом за семестр	90	24	20			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Давня та середньовічна і нова історія і культура України						
Тема 1. Давня історія України	6					6
Тема 2. Київська Русь - східнослов'янська держава.	9	2				7
Тема 3. Українські землі в литовсько-польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).	6					6
Тема 4. Українські землі в другій половині XVII ст. Козацька революція під проводом Б .Хмельницького	8	2				6
Тема 5. Українські землі наприкінці XVII - XVIII ст.	6					6
Тема 6. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII - XIX ст.).	9	2				7
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	44	6				38
Модуль 2. Новітня історія і культура України						
Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель на початку XX ст. (1900-1917 рр).	6					6
Тема 8. Українська революція. Боротьба за збереження державної незалежності (1917-1921 рр.)	8	2				6
Тема 9. Україна в 20-30-х роках XX ст.	6					6
Тема 10. Україна напередодні і в роки другої світової війни (1939 -1945 рр.)	8	2				6
Тема 11. Україна в період післявоєнної відбудови господарства та десталінізації суспільства	8					8
Тема 12. Утвердження та розбудова сучасної України	10	2				8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	46	6				40
Разом за семестр	90	12				78

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.	
		денна	заочна
1	Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	2	
2	Козацтво та його роль в історії українського народу	2	-
3	Культурні здобутки українців у добу бароко.	2	-
4	Українське національно-культурне відродження	2	-
5	Модульна контрольна робота 1	2	-
6	Розвиток української культури в добу революційних змагань	2	
7	Літературно-мистецький процес у 20-30-х рр. ХХ ст.	2	-
8	Українська культура другої половини ХХ ст.	2	-
9	Культура України на сучасному етапі	2	-
10	Модульна контрольна робота 2	2	-
	Разом	20	-

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (на підготовку)
1	Змістовний модуль 1 Українські землі в стародавню добу та середні віки Теорії походження східнослов'янської державності. Побут, вірування східних слов'ян. Реформаторська діяльність Володимира великого та Ярослава Мудрого. Культура періоду Київської Русі. Історична роль Галицько-Волинської держави Визвольний рух середини ХУІ-поч.ХУІІІ ст. Воєнні дії в ході Української національної революції. Гетьмани Право- та Лівобережної України періоду Руїни. Культурні здобутки українського народу. Закарпаття у ХІУ-ХУІ ст. Політичне становище та соціально-економічний розвиток України в кінці ХУІІІ початку ХІХ ст. Становище українських земель в складі Австро-Угорської імперії Українське національне відродження в першій половині ХІХ ст. Аграрна реформа 1861 року та буржуазні реформи 60-80-х років {ХІХ ст., їх економічні, політичні та соціальні наслідки. Війна Росії з наполеонівською Францією та участь в ній українців. Піднесення національно-визвольного руху на західноукраїнських землях. Становлення української нації.	20
2	Змістовний модуль 2. Новітня історія та культура України Особливості капіталістичного розвитку України в пореформений період. Утворення Рад в Україні. Інтервенція військ Антанти.	

Політика „воєнного комунізму” та її здійснення в Україні. Гетьманщина. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана П.Скоропадського. Політичний режим в Україні в 20-і роки. Політика „українізації”: мета, засоби, непослідовність здійснення та наслідки. Націонал-комунізм. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Україна в умовах окупації гітлерівською Німеччиною. Поразка нацистів та їх союзників у другій світовій війні. Геополітичні наслідки Другої світової війни. Погіршення стосунків між СРСР і країнами Заходу. Політика „холодної війни” та її наслідки. Боротьба УПА проти радянзації Західної України. Реформаторська діяльність М.С.Хрущова. Посилення кризових тенденцій. Життєвий рівень населення. Діяльність громадських організацій та товариств, їх роль в перебудовних процесах. Об’єктивні та суб’єктивні фактори суперечливого розгортання політичних процесів на сучасному етапі. Україна на міжнародній арені.	26
РАЗОМ	46

6.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Тематика рефератів

1. УЦР: утворення, діяльність, здобутки і прорахунки.
2. Універсали Центральної Ради як вияв динаміки становлення національної ідеї.
3. Берестейський мирний договір: дипломатичний прорив чи вимушений крок?
4. Українська Академія Наук: історія становлення, структура, видатні науковці, значення.
5. Зовнішньополітичний курс Гетьманату (період Скоропадського).
6. Митрополит В.Липківський та Українська автокефальна православна церква.

7. Державотворчі змагання українського народу 1917-1920 рр.: здобутки і прорахунки.
8. Політика українських урядів у сфері (порівняльна характеристика):
9. державотворення; культури; економіки.
10. Нестор Махно: політичний лідер чи авантюрист?
11. Більшовицька теза „право націй на самовизначення” в теорії і практиці (на прикладі подій в Україні 1917-1920 рр.).
12. ЗУНР в історії української державності.
13. Українські Січові Стрільці: історія створення та місце в процесі українського державотворення.
14. Радянсько-польська війна і Україна.
15. Біла гвардія і Україна (Денікін, Врангель).
16. „Народний Рух” України та його роль у відновленні української державності.
17. Особливості державотворчих процесів у перші роки незалежності України.
18. Конституційний процес в Україні.
19. Релігія і церква в умовах незалежності.
20. Українська православна церква: причини розколу та шляхи його подолання.
21. Вихід української держави на міжнародну арену. Головні завдання зовнішньої політики.
22. Україна - НАТО: історія відносин та їх перспективи.
23. Здобутки в українській культурі за роки незалежності.
24. Без’ядерний статус України - проблеми та перспективи.
25. Зв’язки української діаспори з незалежною Україною.
26. Студентські організації та їх роль у сучасному політичному житті України.
27. Жіночі організації в умовах незалежної України.
28. Закарпаття в роки становлення та розбудови незалежної України: успіхи та упущення: соціально-економічний розвиток; суспільно-політичне життя; культурний розвиток.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розселення первісних людей на території України. Побут і вірування найдавнішого населення.

2. Рабовласницькі держави в Північному Причорномор'ї та в Криму. Античні міста-держави і колонії.
3. Східні слов'яни на території України. Розселення і заняття східних слов'ян. Культура і вірування.
4. Утворення Київської держави, її соціально-економічний і політичний розвиток у IX-X ст.
5. Київська держава у період правління Володимира Святославовича. Запровадження християнства на Русі та його значення в духовному розвитку суспільства і державотворення часів Київської Русі.
6. Київська держава в період правління Ярослава Мудрого. Внутрішня та зовнішня політика князя.
7. Культура Київської Русі. Історичне значення Київської держави.
8. Галицько-Волинська держава і її місце в історії України.
9. Боротьба населення України-Русі проти іноземних поневолювачів у XII- XIII ст.
10. Українські землі під владою іноземних держав у XIV - середині XVII ст.
11. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ - козацька республіка. Місце і роль козацтва в історії українського народу.
12. Причини, початок, характер і рушійні сили визвольної війни 1648-1676 рр. Найважливіші події періоду визвольної війни.
13. Переяславська угода, Березневі статті 1654 р. і входження України під протекторат Російської держави.
14. Культура України в другій половині ХУІІ-ХУІІІ ст.
15. Пилип Орлик і його Конституція 1710 р. Основні положення Конституції.
16. Українська козацька держава (Гетьманщина) у ХУІІІ ст.
17. Утворення і діяльність Кирило-Мефодіївського товариства - першої української політичної нелегальної організації.
18. Стан і розвиток культури в Україні в першій половині ХІХ ст.
19. Національне відродження на західноукраїнських землях в першій половині ХІХ ст. Події революції 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях.
20. Царські реформи 60-70 рр. ХІХ ст. і особливості їх проведення в Україні.
21. Український національний рух в другій половині ХІХ ст.
22. Український національний рух на початку ХХ ст. Утворення українських

- політичних партій та їх програмні вимоги.
23. Україна в планах імперіалістичних держав напередодні і під час першої світової війни.
 24. Воєнні дії на території України в роки Першої світової війни.
 25. Лютнева буржуазно-демократична революція в Росії і початок української революції. Утворення Української Центральної Ради (УЦР).
 26. Проголошення Української Народної Республіки (З Універсал): передумови прийняття, зміст, значення.
 27. Причини конфлікту УЦР з Раднаркомом Росії. Перша війна Радянської Росії проти УНР та її наслідки.
 28. Проголошення державної самостійності УНР.
 29. Переворот 29 квітня 1918 р. і утворення гетьманської держави П.Скоропадського. Внутрішня і зовнішня політика П.Скоропадського.
 30. Відродження УНР. Директорія, її внутрішня та зовнішня політика. Причини поразки.
 31. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях в 1918-1919 рр. Утворення ЗУНР. Акт злуки УНР і ЗУНР.
 32. Утвердження УРСР, формування більшовицького тоталітарного режиму в Україні.
 33. Становище УРСР у 1920 рр. Радянсько-польська війна.
 34. Міжнародне і внутрішнє становище УРСР в період НЕПу (1921-1928 рр.).
 35. Голодомор в Україні 1932-1933 рр. Причини і наслідки.
 36. Українська культура 20-30-х рр. ХХ ст.
 37. Західноукраїнські землі в 1920-1939 рр.
 38. Закарпаття напередодні другої світової війни. Карпато-Українська держава. Августин Волошин - президент Карпатської України.
 39. Західна Україна та геополітичні інтереси СРСР і фашистської Німеччини напередодні другої світової війни. Возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР. Обставини і наслідки.
 40. Військові дії на Українських землях: червень 1941 - листопад 1942 рр.
 41. Нацистський окупаційний режим в Україні.
 42. Радянський підпільний і партизанський рух в Україні в роки війни.
 43. Діяльність ОУН-УПА в роки другої світової війни. Сучасна оцінка

діяльності ОУН-УПА.

44. Перемога Червоної Армії під Сталінградом і наступальні операції радянських військ по визволенню Лівобережної України в 1943 р.
45. Наступальні операції Червоної Армії в 1944 р. і визволення України від нацистських окупантів. Вклад українського народу в перемогу над фашизмом.
46. Визволення Закарпаття Червоною Армією і возз'єднання його з УРСР.
47. Становище в Україні після закінчення другої світової війни. Голод 1946-1947 рр. Труднощі відбудови народного господарства.
48. Соціально-економічні та політичні перетворення, розгул сталінських репресій в західноукраїнських областях в післявоєнний період.
49. Спроби застосування економічних методів господарювання в 50-х - першій половині 60-х рр. в Україні.
50. УРСР на міжнародній арені після другої світової війни.
51. Суспільно-політичне життя в Україні в період часткової лібералізації (1954-1964 рр.).
52. Соціально-економічний розвиток України в період загострення кризи радянської системи (1965-1988 рр.).
53. Суспільно-політичне життя в Україні в період загострення кризи радянської системи (1965-1988 рр.).
54. Дисидентський рух в Україні.
55. Суперечливий характер розвитку культурного і духовного життя в Україні (друга половина 60-х - перша половина 80-х рр.).
56. Розпад СРСР і відродження незалежності України.
57. Розгортання державотворчих процесів в незалежній суверенній Україні. Прийняття Конституції України 28 червня 1996 року.
58. Соціально-економічні проблеми в Україні після проголошення її незалежності. Досягнення і упущення у реформах в Україні.
59. Україна на міжнародній арені після здобуття нею незалежності. Основні напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі.
60. Сучасна українська культура.

7.ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

З метою підвищення якості засвоєння матеріалу при проведенні занять використовуються різноманітні демонстраційні матеріали, у т.ч. копії документів, фотографії, візуальний ряд, фрагменти публікацій, що сприяють формуванню повного уявлення про даний феномен. Проведення занять передбачає стандартно обладнані навчальні аудиторії та використання технічних засобів (комп'ютер, проектор).

8. Рекомендована література

Базова

1. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури. Навч. посіб. - К.: Знання, 2009. - 413с.
2. Бойко О.Д. Історія України: підручник. 8-ме вид. Київ: Академія, 2021.
3. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX- початок ХХІ ст.). - Ужгород: Гражда, 2009.
4. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.- Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
5. Лановик Б.Д. Історія України: Навч. посіб. - Київ: Знання-Пресс, 2001
6. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей ./ За ред. Алексеєва Ю.М.. - Київ, Львів: Каравелла, Новий світ, 2002.
7. Слюсаренко А.Г. Новітня історія України: Підручник /За ред. Слюсаренка А.Г., Гусєва В.У., та ін.. -Київ: Вища школа, 2000
8. Слюсаренко А.Г. Україна в ХХ столітті: Збірник документів / За ред. Слюсаренка А.Г.. - Київ: Вища школа, 2000
9. Смолій В.А. Історія Уктайни: нове бачення. У 2-х томах. Т. 2. ./ За ред. Смолія В.А.. - Київ: Україна, 1996
10. Субтельний О. Україна: історія. - Київ: Либідь, 1993
11. Темко Г.Д. Історія України: Посібник ./ За ред. Темка Г.Д.. - Київ: Академія, 2001.

Додаткова

1. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. - Київ: МАУП, 2002. - 256 с.
2. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети /Гусєв В.І., Дрожжин В.П., Калінцев Ю.О. - Київ: Вища школа, 2002
3. Висоцький О. Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. - Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. - 130 с.
4. Воєнні аспекти протидії «гібридній» агресії: досвід України : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. А. М. Сиротенка. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 176 с.
5. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Рижко В.А. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. - К.: Літера, 2000. - 464с.
6. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 432 с.
7. Горбулін В. П. «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. Стра- тегічні пріоритети : науково-аналітичний щоквартальний збірник / Нац. ін-т стратегічних досліджень. Київ, 2014. № 4 (33). С. 5-12.
8. Гудзь В.В. Історія України: Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів ВНЗ. - Київ: СЛОВО, 2003
9. Гуржій О.І. Гетьманська Україна . - Київ: Альтернативи, 1999
10. Дзюба О. Історія України в особах. Литовсько-польська доба. - Київ: Україна, 1997
11. Заєць І.І. Витоки духовної культури українського народу. - Вінниця: Континент-Прим, 2006.
12. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Навчальний посібник для студентів ВНЗ. -Київ: Вища школа, 2002
13. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. світи / В.А. Греченко та ін. - К.: Літера ЛТД, 2005. - 464с.
14. Історія України: Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів ВНЗ. - Львів: Світ, 2003

15. Історія України: Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів ВНЗ ./ За ред. Скрипника М.О.. - Київ: ЦНЛ, 2003
16. Історія українського війська. Том I. - Київ: ВАРТА, 1994
17. Історія українського війська. Том II. - Київ: ВАРТА, 1995
18. Історія української архітектури / Ред. В.І. Тимофієнко.- К.: Техніка, 2003.472 с.
19. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. - 4-те видання. - К.: Либідь, 2002. - 656 с.
20. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б.І. Білик та ін. - К.: Вища шк., 2000. - 607с.
21. Історія української культури: у 5 томах. - К.: Наукова думка, 2001-2011.
22. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук та ін. - 4-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2002. - 351с.
23. Котляр М.Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава. - Київ: Україна, 1996
24. Кравич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. / Передмова проф. В.Скотного. - Ч.І. - Львів: Світ, 20032005. - 256 с.
25. Кузьо Т. Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет /пер. З англ. А.Павлишин. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 560 с.
26. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І. Наулко та ін.. - 2е вид., доп. та перероб. - К.: Либідь, 1993. - 288с.
27. [Лекції з історії світової та вітчизняної культури](#) : Навч.посібник. - Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. - Львів: Світ, 2005. - 568 с.
28. Литвин В.М. Історія України: Навчальний посібник /Мордвінцев В.М., Слюсаренко А.Г. - Київ: Знання-Прес, 2002
29. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000). - Київ: Альтернативи, 2000.
30. Нариси історії Закарпаття (1918-1945). Том 2 ./ Ред. кол Гранчак І., Балагурі Е., Грицак І. - Ужгород: Закарпаття, 1995
31. Нариси історії Закарпаття (1946-1991). Том 3 ./ Ред. кол. Різак І.М., Андрусь

- М.І., Болдижар М.М.. - Ужгород: Госпрозрахунковий відділ у справах преси та інформ., 2003
32. Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна (за матеріалами газети "The New York Times" 2013-2017 років). Ужгород : РІК-У, 2018. 312 с.
33. Попович М.В. Нарис історії культури України. - К.: АртЕк, 2001. - 728с.
34. Семчишин М. Тисяча років української культури. - К., 1996. - 689 с.
35. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г.С. Дем'янчук та ін. - К.: Вид. Центр «Просвіта», 2006. - 296с.
36. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури. - К.: Кондор, 2006. - 258с.

Інтернет-ресурси:

<http://l.itopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>

<http://www.history.vn.ua/> - електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії

<http://izbomyk.org.ua/> - бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України

<http://elib.nplu.org/> - бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> - Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://www.inst-ukr.lviv.ua> - Інститут Українознавства імені І. Крип'якевича НАН України;

<http://etnolog.org.ua/> - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАНУ <http://k-ua.net/> - сайт «Культура України»

http://kultura.ho.ua/books_ku.htm - Культурологічна бібліотека

<http://history.franko.lviv.ua/> - історія України

<http://www.nbu.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В. Вернадського;

<http://vamak.psend.com/narys/index.html> - Д. Дорошенко: Нарис історії України;

<http://lib-gw.univ.kiev.ua> - Бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка;

<http://www.filosof.com.ua> - Інститут філософії імені Г. Сковороди НАН України;

<http://www.institute@history.org.ua> - Інститут історії України НАН України;